პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 75 (20116) ოთხშაბათი, 30 მარტი, 1988 წელი ● ფასი 3 კაპ.

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო დადგენილება „1987-1988 წლებში მატერიალური რესურსებით კაპიტალური მშენებლობის უზრუნველყოფის შესახებ“.

დადგენილებაში აღნიშნულია, რომ კაპიტალური მშენებლობა ჯერ კიდევ სრულად ვერ უზრუნველყოფს ეკონომიკის განვითარების, სოციალური პოლიტიკის განხორციელების იმ მზარდი ამოცანების გადაწყვეტას, რომლებიც შეიმუშავეს პარტიის XXVII კონგრესმა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მომდევნო პლენუმებმა. საცხოვრებელი სახლების, სკოლების, ბავშვთა სკოლამდელი დაწესებულებების, ჯანმრთელობის დაცვისა და კულტურის ობიექტების მწყობრში ჩაყენების არსებითი ზრდის პირობებში არ ხორციელდება შრომითი კოლექტივების მისწრაფება გაზრდონ ბინების, სოციალურ-საყოფაცხოვრებო ობიექტების მშენებლობა გამომუშავებული სახსრების ხარჯზე, საკმარისად არ გამოიყენება ამ მიზნებისათვის შშრომელთა პირადი დანაზოგები.

1987 წელს ქვეყნის მთელ რიგ რეგიონებში მშენებლობის პროგრამას აკლდა ლითონი, ცემენტი, ხე-ტყე, ლინოლეუმი, სანტექნიკური მოწყობილობანი და სხვა მასალები, რის შედეგად სამნოვ მშენებლობის გეგმის საერთო შესრულების პირობებში მწყობრში არ ჩაყენებული ბევრი საცხოვრებელი სახლი და სოციალური ობიექტი.

კაპიტალური მშენებლობის შეფინანსებელი ერთეულთა მიზნებია ის, რომ ღრმა ჩამორჩენაა ბევრი სახეობის საშენი და ხეტყის მასალების, ლითონნაგლინავი და სხვა რესურსების წარმოების განვითარებაში, ამ პრობლემის მთელი სიმწვავის მიუხედავად, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტი, სსრ კავშირის სახმომარაგება, სსრ კავშირის სახმშენი, სამინისტროები და უწყებები, მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოები, დელეგირებული პირტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოები ჯერ-კიდევ ყურადღებას არ უთმობენ მშენებლობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებას.

სსრ კავშირის მშენებლობის სამინისტროები, საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტრო არადამაკმაყოფილებლად ეწევიან ახალი საწარმოების აგებას, მოქმედი საწარმოების რეკონსტრუქციისა და ტექნიკურ განახლებას, ამ მიზნებისათვის გამოყოფილ სახსრებს სისტემატურად ვერ ითვისებენ. მრავალ საწარმოში ცუდად იყენებენ არსებულ სიმძლავრეებს, არ უშვებენდება მასალებისა და ნაწარმის ხარისხი. ნელა მცირდება მშენებლობის მასალატევადობა, სუსტად არის ორგანიზებული რესურსდაზოგვისათვის მუშაობა.

უკრაინის, უზბეკეთის, ყაზახეთის, საქართველოს, მოლდავეთის, ლატვიის, ტაჯიკეთის მოკავშირე რესპუბლიკებში საშენ მასალათა წარმოება ჩამორჩება სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოთა ზრდის ტემპს. ასეთივე მდგომარეობაა ასტრახანის, ვოლგოგრადის, გორკის, ლიპეცკის, კემეროვოს ოლქებში, ჩუვაშეთისა და თათრეთის ასს რესპუბლიკებში და ტიუმენის ოლქში მთელ რიგ სხვა ტერიტორიებზე. სამინისტროები და უწყებები, ადგილობრივი პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოები, რომლებიც სკკპ ცენტრალურ კომიტეტსა და მთავრობას მიმართავენ საჩივრებით, რომ შეუწონასწორებელია კაპიტალური მშენებლობის გეგმები გამოყოფილ მატერიალურ-ტექნიკურ რესურსებთან, ინერტნ სხვის მოიმდოროსს, ცოტას აკეთებენ ინსოვის, რომ გაზარდონ საშენ მასალათა გამოშვება, რითა სრულად დაიკმაყოფილონ მშენებლობისა და მოსახლეობის მოთხოვნილება.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მოითხოვა, რომ კაპიტალური მშენებლობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განვითარებისათვის ტექნოლოგიური მოწყობილობისა და ტექნიკის წარმოების არსებითი ზრდადებლის, 1988 წლის ასამოქმედებელი ობიექტების მოწყობილობით უზრუნველყოფის ღონისძიებანი.

შეიწყნარებლად არის მიჩნეული სსრ კავშირის ჩრდილოეთისა და დასავლეთის რაიონებში მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის ურალისა და ციმბირის რაიონებში მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის სამხრეთის რაიონებში მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის აღმოსავლეთის რაიონებში მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის სამხრეთ-აღმოსავლეთის რაიონებში მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის სამხეკეთაო და სპეციალურ სამშენებლო სამუშაოთა სამინისტროს, უკრაინის სსრ, უზბეკეთის სსრ, ყაზახეთის სსრ, აზერბაიჯანის სსრ, მოლდავეთის სსრ სამშენებლო სამინისტროების დამოკიდებულება საკუთარი საწარმოო ბაზის განვითარებისადმი, მასალების, ნაწარმისა და კონსტრუქციების გამომშვებ საწარმოთა მშენებლობისა და ამოქმედებისადმი. სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მოსთხოვა პირადად მინისტრებს განახორციელონ ღონისძიებანი, რომლებიც უზრუნველყოფს გეგმებისა და დაწესებული დავალებების შესრულებას ყოველ მშენებლობაზე, ყოველ საწარმოში.

აღინიშნა, რომ სსრ კავშირის სახმშენის, კაპიტალური მშენებლობის განმახორციელებელი სამინისტროებისა და უწყებების უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა უთუოდ შესრულონ 1988 წლისათვის მიღებული რესურსდაზოგვის პროგრამა, საგნობრივი შუშაობა გაშალონ საპროექტო გადაწყვეტათა გადასინჯვისა და ძირეული სრულყოფისათვის, მშენებლობის მასალატევადობის შემცირებისათვის. რეკომენდებულია ამ უმნიშვნელოვანესი სახელმწიფო საქმისათვის დარაზმონ ყველა შრომითი კოლექტივი, დაჩვეონ მათი მატერიალური და მორალური სტიმულირების სისტემა მეურნეობებში სამეურნეო ანგარიშისა და დანახარჯების აღრიცხვის საჩქარო სისტემის უსწრაფესად დანერგვის საფუძველზე.

სსრ კავშირის საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტრო და პირადად მინისტრი ამხ. ს. თ. ვინენუშენი ვალდებული არიან გადადებულ, საშენ მასალათა წარმოების ზრდის ამოცანებმა უპირველესი ადგილი დაიკავონ ყველა ცენტრალური და ადგილობრივი ორგანოს საქმიანობაში.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, სსრ კავშირის საბჭოს, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მუდმივი ორგანოების, სსრ კავშირის სამინისტროებისა და უწყებების, მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების ხელმძღვანელებს დაევალთ ქმედითი ღონისძიებანი განახორციელონ საშენ მასალათა, ნაწარმისა და კონსტრუქციების ნარმოებაში ჩამორჩენის დაძლევისათვის, უწინარეს ყოვლისა მათ პროგრესულ სახეობათა გამოშვების საწარმოო სიმძლავრეთა ზრდის ზრდიან მშენებლობის ინდუსტრიულობას, აძლიერებენ მასალატევადობას და აუჭარბებენ მის ხარისხსა და ნაგებობლეობას. მათ მიეცათ წინადადება უზრუნველყონ ამ საკითხებზე პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა უთუო შესრულება.

სსრ კავშირის საგზაო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის ქიმიური მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის ნავთობ-ქიმიური მრეწველობის სამინისტროსა და სსრ კავშირის სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს ყურადღება მიეპყრო იმის, რომ არ სრულდება ტექნოლოგიური მოწყობილობის, სანტექნიკური ნაწარმის, ლინოლეუმის გამოშვების დავალებანი და წინადადება მიეცა მათ 1988 წლის პირველ ნახევარში აანაზღაურონ დაშვებული ჩამორჩენა.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტს, სსრ კავშირის სახმშენს, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მანქანათმშენებლობისა, ბიტონ-ბეტონის ნაწარმის, ინერტნ სხვის მოიმდოროსს, ცოტას აკეთებენ ინსოვის, რომ გაზარდონ საშენ მასალათა გამოშვება, რითა სრულად დაიკმაყოფილონ მშენებლობისა და მოსახლეობის მოთხოვნილება.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა მოითხოვა, რომ კაპიტალური მშენებლობის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის ჩამოყალიბებისათვის ტექნოლოგიური მოწყობილობისა და ტექნიკის წარმოების არსებითი ინტენსიფიკაციისა და მკურნალობის მეთოდების შემუშავებისათვის. მიღწეულია გარკვეული შედეგები, რასაც მოწმობს მილიონობით გადარჩენილი ადამიანი.

მაგრამ ბევრი ჯერ არ დამრაცხეულა, იგი უკან არ იხევს, იგი ბევრ უყალს, ან მასთან ბრძოლა აქტიურ და ბიერთანეგზულ მოქმედებას მოითხოვს.

საბჭოთა კავშირ-ამერიკის მოლაპარაკებაზე, მათ შორის უმაღლეს დონისაზე, სხვადასხვაგვარ მრავალმხრივ ფორუმებზე ჩვენ ნაადგა ვეუთმობთ ყურადღებას მდიდ-ცენინა და ჯანმრთელობის დაცვის დარგში საერთაშორისო თანამშრომლობის მოგვარებას. ეს უალრესად საჭიროა ჩვენს დროში.

ნაყოფიერი თანამშრომლობის ინტერესებისათვის

მ. ს. გორბაჩოვის მისალმება საბჭოთა კავშირ-ამერიკის კონფერენციის მონაწილეებს

მივესალმები საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ტელეკონფერენციის მონაწილეებს — გამოჩენილ მეცნიერებს, რომელთა ცხოვრების მიზანია კიბოს წინააღმდეგ ბრძოლა.

პრობლემების ზოგადსაკაცობრიო მნიშვნელობა ცხადია. ახლა მსოფლიოში არ არის ქვეყანა, რომელიც თავის-უფალი იყოს ამ უმძიმესი ავადმყოფობისაგან. და, სამწუხაროდ, მის მსხვერპლთა რიცხვი არ კლებულობს.

ონკოლოგ სპეციალისტთა მნიშვნელოვანი ნაწილი ჩვენს ორ ქვეყანაშია თავმოყრილი. მთ უკვე ბევრი რამ გაკეთეს ავთვისებიან სიმსივნეთა განვითარების მიზეზებისა და მექანიზმების შესწავლისათვის, მათი პროფილაქტიკისა და მკურნალობის მეთოდების შემუშავებისათვის. მიღწეულია გარკვეული შედეგები, რასაც მოწმობს მილიონობით გადარჩენილი ადამიანი.

მაგრამ ბევრი ჯერ არ დამრაცხეულა, იგი უკან არ იხევს, იგი ბევრ უყალს, ან მასთან ბრძოლა აქტიურ და ბიერთანეგზულ მოქმედებას მოითხოვს.

საბჭოთა კავშირ-ამერიკის მოლაპარაკებაზე, მათ შორის უმაღლეს დონისაზე, სხვადასხვაგვარ მრავალმხრივ ფორუმებზე ჩვენ ნაადგა ვეუთმობთ ყურადღებას მდიდ-ცენინა და ჯანმრთელობის დაცვის დარგში საერთაშორისო თანამშრომლობის მოგვარებას. ეს უალრესად საჭიროა ჩვენს დროში.

და, რა თქმა უნდა, რაც უფრო სწრაფად დაწინაურდება რეალური განიარაღების საქმე, მით მეტი გვეძლება საშუალებანი როგორც ეროვნული, ისე გლობალური პრობლემების გადასაჭრელად, კერძოდ, კიბოსა და სხვა დამოუკიდებელ სნეულებათა აღსაკეთად.

ნება მიბოძეთ, ვუსურვო ტელეკონფერენციის მონაწილეებს და, მათი სახით, ყველა საბჭოთა და ამერიკელ მედიკოსს სასიკეთო, ნაყოფიერი თანამშრომლობა საბჭოთა და ამერიკელი მოქალაქეების ჯანმრთელობის სასიკეთოდ, ყველა დედამიწელის საკეთილდღეოდ.

გარდაქმნის დაშქარი

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილებით თვალსაჩინო შრომითი მიღწევებისათვის სოციალისტური შეჯიბრების მოწინაგეებად მიენიშნა 1988 წლის საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიები. ლაურეატთა შორის არის წალენჯიხის რაიონის სოფელ ორჯონიკიძის ორჯონიკიძის სახელობის კოლმეურნეობის მეჩაიე მექანიზატორი გივი შულაია. სწორედ მას გავაცნობთ დღეკანდელ პუბლიკაციაში.

ვიდრე რაიონში აღიარებულ ამ მექანიზატორს შეეხვდებოდი, მასზე ბევრი რამ გამოიკითხე, გულდასმით გავეცანი სათანადო მასალებს და მონაცემებს, კოლმეურნეობის გამგეობის თავმჯდომარისა და პარტიული კომიტეტის მდივნის მიერ მისთვის მიცემულ დახასიათებს. ბუღალტერიიდან ისეთი ციფრები მომაწოდეს, იმდენად მთამბეჭდავი იყო გარკვისა და ანალიზურების ამსახველი მონაცემები რომ, ცოტა არ იყოს, შეცბუნდი, ერთხელ კიდევ გადავამოწმოთ-მეთქი, წამომედო უნებლიედ. თუმცა გადასამოწმებელი თითქმის არაფერი იყო. ტყუილად შეეიტანე ეჭვი მექანიზატორისა და მისი საიჯარო რგოლის წევრთა შრომანდელი სამეურნეო წლის მოსაგებებში.

ასე რომ, გივი შულაიას საკმაოდ „მომზადებული“ შეეხვდი, ლაურეატობა მიეფლოდეს და პირდაპირ საქმეზე გადავედით.

— სანამ სხვა თემაზე ვისაუბრებდეთ, ერთი საკითხი მაინტერესებს. ნათქვამია, სწორეა სიბერემდეო. თქვენზე ეს, ცხადია, არ ვრცელდება — ახლახან შეგსრულებიათ ოცდაათი წელი. და მით უფრო: არ გიფიქრიათ უმაღლესი განათლების მიღებაზე?

— როგორ არა, თუმცა ამაზე ცოტა ქვემოთ მოგახსენებთ. მეცხრე კლასში ვსწავლობდი, როცა ჩვენთან პირველად შემოიყვანეს ჩაის საკრეფი მანქანა „საქართველო“, რომელსაც ცნობილი მექანიზატორი ვახტანგ ფიფია მართავდა. საოცრად გამტაცა მანქანამ. როგორც კი დროს მოვიხელთებდი, სულ მის გვერდით ვტრიალებდი. მით უფრო, რომ სამექანიზაციო ბრიგადა ჩვენი ეზოს გვერდით მდებარეობდა. მეგვიატყო მე და ჩემს თანატოლ მეგობრებს მექანიზატორმა ტექნიკის სიყვარული. ჯოდა, ყოველნაირად ვეეხმარებოდა და ვგვახლისებდა, ვკითხნიდა. ერთი სიტყვით, საქმის გვაკვირებდა. სწორედ ვახტანგ ფიფია იყო ჩემი პირველი დამრიგებელი და თუ რამეს მივალწიე, მისი დამსახურებაა. სწორედ მაშინ გადავწყვიტე ინჟინერ-მექანიზატორი გავხდებარიყავი, მაგრამ მერე ჩემი ოჯახური საქმეები ისე აეწყო, რომ უმაღლესში სწავლის განგრძობა ვერ შევძელი.

თუმცა სიმართლე რომ ვითხრათ, ახლა ძალიან არც ვნანობ, პირიქით, ჯერ ერთი, სწავლა მართლაც არასოდეს არ არის გვიანი. ეხლე არ იყოს, დაფასებული შრომა მახარებს და რწმენას მმატებს. და მეორეც: ფული, რა თქმა უნდა, ყველაზე მთავარი არ არის, მაგრამ ისიც ხომ ფაქტია, რომ მატერიალური კეთილდღეობა არც ოდესმე ვოფილა და არც ახლა არის უკანასკნელი საზრუნავი. რა დასამალია და, 140-150 მანეთად შუშაობა და ცხოვრება ძნელია. აბარაგ მცირეა უმაღლესი განათლების მქონე სპეციალისტთა ხელფასი. ეს პრობლემაც გარდაქმნის მიმდინარე პროცესში ალბათ მოგვარდება. პირადად მე კი ანალზეურებას ნაღდად არ ვუშიენ...

უბის წიგნაკში ჩავიხედე. თურმე, ნუ იტყვით და, შარშან გივი შულაიას ძირითადი ხელფასის, პრემიის, ტბაღისა და კლუბის ჩათვლით 11.618 მანეთი მიუღია. ეს კი არ მეტი, არც ნაკლები 968 მანეთზე მეტია ყოველთვიურად!

— ამის ჩაწერაც მოგიხსენია? — ელიმება გივის. შუშაობა მაშინ არის სახიამოვნო, როცა მის ნაყოფს ხედავ. თუმცა ერთიც არის. მერწმუნეთ, არც მანამდე ვზარმაცობდი, მაგრამ ადრე არ გვქონია ასეთი გამომუშავება. ეს უპირველესად პროგრესული ოჯარული მეთოდით შუშაობის შედეგია. რგოლში სამნი ვართ. მე, ჩემი მეზობელი ვაჟა მონია და მისი ქალიშვილი ემა, რომელმაც შარშან დამთავრა საშუალო სკოლა. ფუნქციები როგორ გვაქვს განაწილებული? მე ძირითადად „საქართველოს“ ვმართავ, მომაგრებული გვაქვს აგრეთვე „ტ-16“ მარკის მსუბუქი ტრაქტორი, რომელსაც მიმდინარე სამუშაოებისათვის ვიყენებთ. მამა-შვილი კი პლანტაციას უვლის და ამუშავებს, წმენდს და ასუფთავებს, მანქანით მოკრეფილ ნედლეულს ახარისებს, მის ტრანსპორტირებაზე ზრუნავს და სხვ. სამუშაო იმგვარად გვაქვს განაწილებული, რომ რგოლის სამაგე წევრი თანაბრად ვიგებთ პასუხს გაპიროვნებული უნებლისათვის. ხოლო როცა სამუშაო მოგვაძალება და ეგრეთ წოდებული პიკის პერიოდი დგება, მამინ გარჩევა არ არის, ერთმანეთს ვეხმარებით... შედეგიც არ არის ურიგო: შარშან გაპირიგებული 8,5 ჰექტარი ჩაის პლანტაციიდან

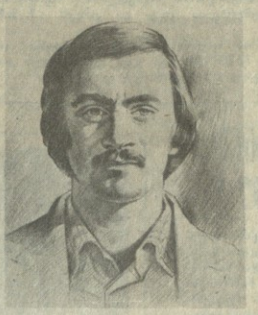

ლაურეატი მექანიზატორი

დაგვმილი 95-ის ნაცვლად 109,1 ტონა ჩაის ფოთოლი მივიღეთ, რაც საგეგმო მოსავლის 114,7 პროცენტია. საერთო მოგეულობაში პირველი ხარისხის ნედლეული ხვედრითმა წილმა 65,4 პროცენტი შეადგინა.

— რაკი სიტყვამ მოიტანა, უნდა ვთქვათ, რომ ძალიან მაღალია საშუალო საპექტარო მოსავლიანობა. თუ არ ვედებით, მან ჰექტარზე 12.000 კილოგრამს გადაამტა. ქარიოული ჩაის ხარისხისათვის წელს გამოცხადებული ლაშქრობის პერიოდში ამდენის მიღწევა, ალბათ, შეუძლებელი იქნება. როგორ გაქვთ წარმოდგენილი ამ მხრივ წლევანდელი სეზონი?

— გეთანხმებით, თუ კარგი ხარისხი და მსოფლიო სტანდარტის დონე გვნდა, რაოდენობას არ უნდა გამოვეკიდოთ. მე ხომ პრაქტიკულად ვიცი, რა შეეძლია „საქართველოს“. ზოგიერთი სპეციალისტი კულუარებში ამტკიცებს, საკუთარ მექანიზმებით ხარისხს ვერ გავაუმჯობესებთო. არ დაიჯეროთ, ეს „თეორია“ ძირშივე მედარია. ახლა, ნედლეულის ჩაბარების გეგმა ნაწილობრივ რომ შეამცირეს, მანქანებიც უკეთესად იმუშავებენ, მთავაც ექნებათ „ამოსუნთქვისა“ საშუალება და ფაფრ დაემორჩილებიან ადამიანის ნებას. რაც შეეხება საპექტარო მოსავლიანობას, რასაკვირველია, რაოდენობა შემცირდება, მაგრამ სამაგიეროდ ხარისხი გვეყნება კარგი.

— რახან ჩაის წარმოების მექანიზაციასა და მის მომავალს შეეხეთ, წაკითხული გექნებათ გაზეთ „კომუნისტში“ გამოქვეყნებული პროფესორ შ. კერესელიძის წერილი, რომელშიც საფუძვლიანად არის ჩამოყალიბებული ქართული ჩაის დღევანდელი სატკივარი. რა აზრისა ხართ ამის თაობაზე პრაქტიკოსი მექანიზატორები?

— მართალია, ზოგიერთები ზოგჯერ ამტკიცებენ, სოფლის ახალგაზრდობა ნაკლებად კითხულობსო, მაგრამ არც მთლად ასეა საქმე. დიდი ილუსი არ იყოს, „არც უწიგნობა ვარგა და არც მთლად წიგნებიდამ გამოხედვა“ — ჩვენი პროფესიის ხალხი, ცხადია, დღედაღამ წიგნებს ვერ ჩაუჯდება, მაგრამ სანტტერესო საკითხავს ხელიდან არ გავუშვებთ. პროფესორ კერესელიძის წერილმა და მასში წამოჭრილმა პრობლემებმა ერთმად ჩაგვაფიქრა. მექანიზატორებმა დიდხანს ვსაუბრეთ ჩვენი აზრი გამოვთქვით და ბევრი ფიქრი დასჭირდა, ბევრ ეჭვიანობასაც ავცილეთ ერთმანეთს. ეს ტივიცმულ პრობლემის ამ ასპექტებში იმაში, თითქოს „საქართველო“ თავისი სიმძიმით მწარეკოთაშორის ხიდაგს არ ფეფეზდეს და ჩაის ბუჩქების ფესვთა სისტემას არ აზიანებდეს. ეს ჩვენ პრაქტიკულად ვნახეთ. საქმე იქამდისაც მივიდა, რომ პლანტაციებში ინერტული მასალა შეგვაქვს და ამით ხელოვნურად ვართულებთ გადაბარვისა და კულტივაციის საშუალებას.

დაეუბრუნოთ საკრეფ მანქანას რეზინის თითები? ვფიქრობთ, სანამ ისინი უფრო სრულყოფილი და მგრძნობიარე არ გახდება, საჭირო არ არის. ჭრის პროცესი ჯერ-ჯერობით უფრო საიმედო და ეფექტიანია. მაგრამ ამ პროცესში მთავარია პლანტაციის საკრეფად მომზადება, რისთვისაც საჭირო ყველა აგროტექნიკური ღონისძიების ხარისხიანი განხორციელება და მექანიზატორის ოსტატობა.

— თქვენ საუბნო პარტიული ორგანიზაციის მდივნად და კოლმეურნეობის გამგეობის წევრად ხართ არჩეული. რაიონშიც, ალბათ, ხშირად გიწვევენ ღონისძიებებზე. ეს ხომ ზედმეტი დატვირთვა მუშაკაცისათვის. როგორ უთავსებთ ერომანეთს საზოგადოებრივი დავალებების შესრულებას და კოლმეურნეობაში ნაყოფიერ მუშაობას?

— დატვირთვა ნამდვილად დიდი მაქვს, მაგრამ არც უმაგისობა ვარგა. სასიამოვნოა, როცა გენდობიან, გავალებენ, გისმენენ. ასეთი აღიარება ორმაგად გტვირთავს, პასუხისმგებლობას გიზრდის. საუბნო პარტიული ორგანიზაციის, ჩვენთან აღრიცხვაზე მყოფი 13 კომუნისტის პრაქტიკული საქმიანობა, აბრი და გონება ახლა ისევ და ისევ გარდაქმნის მიმდინარე პროცესებს დასტრიალებს. ეხეადთ, რომ საქმე უაეფსობისაკენ მიდის. ეს გვამხნევებს და ენერგიას გვმატებს. XIX საკავშირო პარტიული კონფერენციის ღირსული შეხვედრისათვის გადაწყვეტილი გვაქვს ორგანიზეტად დავიწყოთ ჩაის კრეფის სეზონი და მხოლოდ პირველი ხარისხის ნედლეული ჩავბაროთ გადამშუალებელ მრეწველობას.

რა სიახლეა პარტიული ორგანიზაციის ცხოვრებაში? გულახდილად რომ ვთქვათ, მაინდამაინც ბევრი არაფერი. ისე კი ერთი მტკიცედ გვაქვს აღებული საზოგადოებრივი მეურნეობის ყველა რგოლში პარტიული დისციპლინის განმტკიცების, წარმოების წესგვან უბნებზე კომუნისტების განაწილებისა და აქტიური დასაქმებისათვის. უფრო მკაფიოდ გვინდა აგრეთვე წარმოვაჩინოთ კომუნისტების პირადი მაგალითი. კიდევ ერთი რამ. პარტიულ მუშაობაში ერთი ცუდი ტრადიცია დამკვიდრდა. უამრავ დავალებას ვაძლევთ იმ კომუნისტებს, რომლებიც კარგად ასრულებენ მას. ეი სხვები კი პასიურობენ. ეს უნდა ავიცილოთ და მივაღწიოთ იმას, რომ თითოეული კომუნისტი თავისი შესაძლებლობის მიხედვით გარდაქმნის პროცესების ავანგარდში იყოს. ვფიქრობ, ამაზეც საქმიანად იმსჯელებს საკავშირო პარტიული კონფერენცია...

გულახდილი საუბარი კიდევ დიდხანს გაგრძელდა. ჩვენ ნინ ოჯდა ჭკვიანი და საქმეში ჩახედული ახალგაზრდა კაცი, გარდაქმნის ლაშქრის კიდევ ერთი სახელოვანი და საიმედო წარმომადგენელი....

ვ. ჩაჩიბაია,
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

ლაგოდეხის 88-ე პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლის რესპუბლიკის აკრობრეწვისათვის ამზადებს ფართო პროფილის ტრაქტორისტ მემანქანეებს, ელექტრომონტიორებს, ბუღალტრებს, მეცხოველეობის ფერმების მექანიზატორებს, მეთამბაქოეებსა და სხვა სპეციალისტებს. წელს აქ ცხოვრების საგზურს მიიღებს 862 კურსანთმოყვარეული.

მოსწავლეთა განკარგულებაშია კაბინეტები, ლაბორატორიები, სპორტული დარაბაზი, 170-ადგილიანი სასადილო. გაისად ჩაუბარებენ საჭარმო სწავლების კორპუსს და საერთო საცხოვრებლის შენობას.

სურათზე: ფართო პროფილის მომავალი მემანქანე-ტრაქტორისტი, მეცამეკურსელი ლილი ნადირაძე.

საკინფორმის ფოტოკორესპონდენტი.

ახალგაზრდობა

რევოლუციური პროლეტარიატის ცხოვრებასა და ბრძოლას განუყოფელად უკავშირდება ალექსი მაქსიმეს ძე გორკის ისტორიული ბედი. სწორედ ამან მისცა საშუალება ხელოვანს არა მარტო ზიარებოდა ეპოქის მოწინავე იდეებს, არამედ გამხდარიყო კიდეც ხალხის მასების განმათავისუფლებელი მოძრაობის მკაფიო გამომხატველი, ვ. ი. ლენინის თანამოაზრე, ერთგული მეგობარი და თანამებრძოლი.

დრო ვერაფერს აკლებს გორკის გენიალურ მემკვიდრეობას. და დღეს, მე-20 საუკუნის მიწურულს, რევოლუციის მაცნეს, სოციალისტური კულტურის ერთ-ერთი შემქმნელის სახე კვლავინდებურად რჩება ცხოვრების სულიერი განსაზღვრის, იქ მიმდინარე სოციალისტური ცვლილებების, შემოქმედებითი შემართებისა და ვეჯაცობის სიმბოლოდ. შესრულდა სიტყვის დიდი ოსტატის, გამოჩენილი ჰუმანისტისა და პატრიოტის, ხალხთა მეგობრობის დაუცხრომელი ქომაგის — ა. მ. გორკის დაბადების 120 წლისთავი. ღირსსახსოვარ თარიღს მიეძღვნა საზეიმო სხდომა, რომელიც 28 მარტს გაიმართა მოსკოვში, სსრ კავშირის სამხატვრო აკადემიური თეატრის შენობაში ტვერის ბულვარზე.

პრეზიდიუმში იყვნენ ამხანაგები მ. ს. გორბაჩოვი, ვ. ი. ვოროტნიკოვი ა. ნ. იაკოვლევი, ბ. ნ. დემიჩევი, აგრეთვე ცნობილი მწერლები, მეცნიერები, ხელოვნების ოსტატები, შრომითი კოლექტივების, პარტიული, საბჭოთა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

საბჭოთა ლიტერატურის დაბადება, მისი პირველი ნაბიჯები, მთელი მომდევნო ისტორია დაკავშირებულია გორკისთან, იგი დღესაც თანამედროვე ლიტერატურული პროცესის ცოცხალი მონაწილეა, თქვა საზეიმო სხდომის გახსნისას სსრ კავშირის მწერალთა კავშირის გამგეობის პირველი მდივანმა ვ. ვ. კარპოვმა.

რევოლუციური აზრისა და მხატვრული სახის ერთიანობა — ასე განსაზღვრა თავისი გამოსვლის თემა სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა პ. ნ. ფედოსეევმა. იმას, რასაც ლენინის რევოლუციური გენიო ქმნიდა რევოლუციის საქმის თეორიის, სტრატეგიისა და პრაქტიკის სფეროში, გორკი, თითქოს პარალელურად, ანორაციელებდა თავის მხატვრულ შემოქმედებაში, თქვა ორატორმა.

„სწორედ გორკიმ გასდო ხიდად ლიტერატურული სამსახურის იდეა მეცხრამეტე საუკუნიდან ჩვენს, მეოცე საუკუნეში“. ლენინდ ლეონოვიც ეს სიტყვები გაიხსენა სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის მსოფლიო ლიტერატურის ინსტიტუტის დირექტორმა ფ. თ. თ. კეფსეიცევმა, რომელმაც მოახსენება გააკეთა საზეიმო სხდომაზე.

გორკი თავის შესანიშნავ პიესებში და, რა თქმა უნდა, ეპოპეაში „კლიმ სამგინის ცხოვრება“ აგნერეგდა მეშჩანობის ბანალურ ჭეშმარიტებათა ამსოლუტს, რითაც ამტკიცებდა, რომ რეალისტია არ ლალატობს ადამიანს, მხეელად არ იღებს ხელოვნებას, რომ ხელოვნება არ ეწინააღმდეგება რევოლუციას, ხოლო რეალისტია არ ეწინააღმდეგება ხელოვნებას, თქვა რუსეთის სსრ მწერალთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილემ ი. ვ. ბოხდარევმა.

გორკი იყო უკვე მომზდარი ოქტომბრის გარდატეხის არა მარტოოდენ მაცნე, ლენინის პარტიის იდეებისა და ფიქრების არა მარტოოდენ რეზონერი, არამედ რევოლუციამდე ჯერ კიდევ დიდი ხნით ადრე დაიწყო და მიზანმიმართულად ეწეოდა მის სულიერ მომზადებას, თქვა უკრაინის მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანმა ბ. ი. ოლეინიკმა.

„მწერალი და თანამედროვეობა“ — ეს ცნება უწინარესად გორკის სახელთან არის დაკავშირებული, თქვა ეკურნალ „ნოვი მირის“ მთავარმა რედაქტორმა ს. პ. ზალიგინმა. გორკი არ წერდა ისტორიულ ნაწარმოებებს, მასთან ძალიან ინეიათად შეხედებით ისტორიაში წყალსლუბს, და მიუხედავად ამისა, იგი ისტორიულია თავის თანამედროვეობაში.

ყველაზე დიდ პატივისცემასა და განცვიფრებას იწვევს წარსულის დიდ მწერალთა ნაწარმოებების უნარი მონაწილეობდნენ ჩვენი ცხოვრების გარდაქმნაში, თანამედროვე სინამდვილის ყველაზე აქტუალური პრობლემების გადაჭრაში, თქვა ლატვიის მწერალთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარემ ი. ი. პეტერსმა. რუსული კულტურის ათასწლოვან ტაძარში წარიარა ზარივით გაისმის დღეს მაქსიმ გორკის ხმა.

საზეიმო სხდომის შემდეგ ნაჩვენები იყო მოსკოვის მ. გორკის სახელობის სამხატვრო აკადემიური თეატრის სპექტაკლი „ფსკერზე“.

* * *

იმავე დღეს დიდი პროლეტარული მწერლის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საზეიმო კრებები გაიმართა კიევში, გორკში, სხვა ქალაქებში. (საკმაოდ).

მაქსიმ გორკი და თანამედროვეობა

გუშინ, დღეს, ხვალ

ფაქტი ■ მოვლენა ■ კომენტარი

საგაზაფხულო სამუშაოები — აბრეკვადები

შვიდის თესვის გეგმა შეასრულეს სიღნაღის რაიონის საზოგადოებრივმა მეურნეობებმა. აგროვადებში დაითესა 315 ჰექტარი შვრია. რაიონის მინდვრებში მალე დამთავრდება ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი ბალახების თესვა, რომელიც 7.000 ჰექტარზე მეტ ფართობს დაიკავებს. სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს ბზესუბნის თესვა, ხვრეში ვახის შეყვლა და სხვა სამუშაოები.

საგაზაფხულო სამუშაოების შესრულებაში დაწინაურდნენ ბოდბის კლინინისა და ორჯონიკიძის სახელობის, ნუკრიანის „პარიზის კომუნის“, ბოდბისუბნის სტალინისა და წითელი ოქტომბრის სახელობის კოლმეურნეობების მემინდვრეები, მევენახეები.

მალე სიმინდის თესვაც დაიწყება. საამისოდ მზადა აქვთ თესლი, ტექნიკა.

▼ ▼

ვაჯი წყურვილს მოიკლავს

მოთავალი წლიდან გურჯაანის რაიონის მთელ რიგ მეურნეობებში ვენახების საპექტარო მოსავლიანობა ჭკვიერად გაიზრდება — დამთავრდა ალაზანის სარწყავი სისტემის პირველი რიგის შენებლობა. ამ საქმეში ბოლო უბანი იყო გვირაბი, რომლის სიგრძე ზუთ კილომეტრამდეა. რთული საშუალების შესრულება მოუხდა „საქგვირაბშენის“ თელავის სამმართველოს კოლექტივს, მაგრამ მან ყველა წინაღმდეგობა დაძლია და თანამედროვე ტექნიკის დახმარებით საქმე წარმატებით დაგვირგვინა.

ახლა გაიშალა სარწყავი მაგისტრალის მეორე რიგის შენებლობა და გვირაბგამავნებმაც ახალ ობიექტზე გ

ლენინის ანდერძი

ისტორიის ფურცლები

განვაგრძობთ იმ სერიის მასალების გამოქვეყნებას, რომელიც გამოდის სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის დირექტორის, აკადემიკოს გ. ლ. სმირნოვის რედაქციით.

26 თებერვალს გამოქვეყნებული საუბარი მიეძღვნა ჩანაწერებს, რომლებიც ვ. ი. ლენინმა უკარნახა 1922 წლის დეკემბრის დამლევს და 1923 წლის დამდეგს. ისინი შევიდა ვ. ი. ლენინის თხზულებათა სრულ კრებულში საერთო სახელწოდებით — „წერილი ურილობისადმი".

მაგრამ „წერილით ურილობისადმი" როდი ამოიწურება პოლიტიკური ანდერძი. ანდერძი — ეს არის ლენინის უკანასკნელი ნაშრომების ერთობლიობა, იხეთბისა, როგორიცაა „სახელმწიფო საგეგმო კომისიისათვის საკანონმდებლო მინაგების შესახებ", „იერუნენთა საკითხისათვის ანუ „ავტონომიზაციის" შესახებ", „ფურცლები დღიურიდან", „კოოპერაციის შესახებ", „ჩვენი რევოლუციის შესახებ (წ. ბუხარინის წერილების გამო)", „როგორ მოვახდინოთ მუშაობა (წინადადება პარტიის XII ყრილობას)", „უმჯობესია ცოტა და კარგი". ამ ნაშრომებზე გვექნება საუბარი.

„პრავდის" კორესპონდენტთან საუბრისას ამ დოკუმენტებს განმარტავს ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი ვ. ბ. ნაუმოვი. იგი ხსკკ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის სექტორს უძღვება.

განვსაჯოთ თუ ვისწავლოთ?

კრრ. ვლადიმერ პავლეს ძეს, წინა საუბრისას თქვენ გაიგეთილად მომეცით წამიკითხა ლენინის ყველა უკანასკნელი ნაშრომი. ეს დავალება შეასრულე. ნაშრომები სამჯერ წავიკითხე. პირველად — აუდგომლად, როგორც ტყუვიან, სულმოუთქმელად. გავიზიარებთ პირველი წაკითხვით მიღებულ ყველაზე ხალას, ყველაზე ემოციურ შთაბეჭდილებებს. გონებით კარგად მეხსომდა, რომ ამ ნაშრომებში ვლადიმერ ილიას ძე ლენინი წყვეტს მიმდინარე, მორიგ ამოცანებს, რომ ყველა ეს ამოცანა დასახულია 1922 წლის დამლევს — 1923 წლის დამდეგს. ბევრი ვეცადე, მაგრამ ვერ წავიკითხე ისინი როგორც ისტორიკოსმა. ისეთი აზრი ამეკვიატა, რომ კეთილშობილი არა ხამოცწლისწინანდელ საკმეებსა და საზრუნავზე, არამედ სწორედ სადღეისო საკმეებსა და საზრუნავზე. და ლენინის ყოველ სტრიქონს უნებლიედ ვუდარებდი დღევანდელ დღეს. ფიზიკურადაც ვგრძნობდი ლენინის მზერას, ისეთი შეგრძნება მქონდა, რომ იგი თვალს არ მაშორებდა მე, 88-ში მცხოვრებ ადამიანს. ეს მზერა ხან მხიარული, კეთილი, გამამხნევებელი იყო, ხან კეთილმოსურნე — ირონიული, ხან კი განმკიცხელი. კეთილშობილდი და არ მშორდებოდა ერთი აზრი: ლენინი გვიწოდებს ჩვენს დღევანდელ რევოლუციურ გარდაქმნას. გვიწოდებს, რომ ჩავებით ხერხოზულ ბრძოლაში, გონს მოვეგეთ ხადთას ძილს, ორგოფლულობს, გაწეკითხავი ფრაზიორობისა და ტრაბახის, გონებაშემზღუდველი პედანტობისა და დოგმატიზმის შემდეგ. ახე კეთილშობილი ნაშრომს „ჩვენი რევოლუციის შესახებ". ვგრძნობდი ირონიულ ღიმილს, როდესაც კეთილშობილი შრომის სახელმწიფო აპარატის შესახებ — „უმჯობესია ცოტა და კარგი". თითქოს სწორედ ჩვენ გვებებაო წმინდა ლენინისეული, მომთხოვნი სიტყვები: „დროზე უნდა მოვიდეთ გონს". „კოოპერაციის შესახებ" ნაშრომის პირველი ფრაზა ახე იწყება: „ჩვენში კოოპერაციას, ვფიქრობ, ხაკმაო ფურცდება არ ეკითვა". ეს ფრაზა უნებლიედ შესმიდა როგორც ხადღეისო ამოცანა. ლენინი გვაცხადებ იმის გამო, რომ ჩვენ „ნაკლებად ვზრუნავთ ამაზე, რომ სახალხო მასწავლებელთა დავაუფლოთ იმ სიმაღლეზე, ურომლისთოდაც ლაპარაკიც კი შეუძლებელია რაიმე კულტურაზე". ლენინი გვაცხადებ იმის გამო, რომ ყოველთვის არ ვიჩენთ უადრეს ყურადღებახა და ხერხოზულობას ყოველივე იმაში, რაც ეროვნულ საკითხს ეხება. ახეთი შთაბეჭდილება შემექმნა, როდესაც წავიკითხე ნაშრომი „ეროვნებათა საკითხისათვის ანუ „ავტონომიზაციის" შესახებ". განა ჩვენ არ გვეხება ლენინის სიტყვები: „კულტურის საკითხებში ანკარება და წრეგადახულობა ყველაზე მავნებელია. ბევრმა ჩვენმა ახალგაზრდა ლიტერატორმა და კომუნისტმა ეს კარგად უნდა დაიხსომოს". ახალგაზრდობა და, ალბათ, მოწიფულმაც...

3. პ. არსებითად ყველაფერი სწორია. ოღონდ, მე შეონი, თქვენ იმ სიტყვებს არ ხმარობთ, რომლებიც უნდა გეხმარათ. მე კატეგორიული მოწინააღმდეგე ვარ იხმარო ისეთ სიტყვები „ხსაჯული", „განსჯის", „კიცხვის", როდესაც საქმე ეხება ისტორიულ ამბებს. ეს ტერმინოლოგია ზოგიერთი პიესის მოქმედ პირთა ლექსიკონიდან არის ნასესხები. ასეთივე ლექსიკონს შეეხვედრებოთ ზოგიერთ პუბლიცისტურ სტატიაში. მთავარი ხომ არც ფორმაა და არც სასეენო მოქმედების პირობითობა. მოდით, მთავარზე, არსებითზე ვილაპარაკოთ.

ლენინი არასოდეს, არავითარ ვითარებაში არ გადადიოდა პროკურორულ, ბრალმდებლურ ტონზე. მას არასდროს არ გამოჰქონდა განაჩენი როგორც ხსაჯული. და ჩვენც იგივე გვიანდერძა. ასე რომ, მოდით, ნუ ვიქეცებით ნურც ხსაჯულნი, ნურც პროკურორები და ნურც ადვოკატები, ვიყოთ ისტორიის ბეჯითი მოწყალენი. ლენინი თვითონ სწავლობდა წინამორბედთაგან, თვითონ იღებდა ისტორიის გაკვეთილებს და ასწავლიდა სხვებს დიალექტიკურად გამოუყენებინათ ისტორიული განვითარების გაკვეთილები და კანონზომიერებანი, მეცნიერული კომუნიზმის თეორია, შეესატყვისებინათ ისინი ეოცსალი, რთული, მრავალმხრივი, ნიადაგ ცვლებადი და ბობოქარი ცხოვრებისათვის. თავადაც სწავლობდა და სხვასაც ასწავლიდა შესწორებათა შეტანის თვით თეორიაში. ლენინი თავის დღეში არ ყოფილა არც დოგმატიოსი და არც ორთოდოქსი. როგორც კრუსკაია იგონებს, იგი ძალზე ემოციური კაცი იყო, მაგრამ შეეძლო ემოციების მთთოკვა.

ლენინს არასოდეს არ უსარგებლია არც ძალაუფლების ავტორიტეტით და არც ავტორიტეტის ძალაუფლებით. თუმცა, მოდით, მოვისმინოთ, რა თქვა ამის თაობაზე საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარმა გიორგი ჩიჩერინმა:

„იგი არასდროს არ მოქმედებდა შიშველი ავტორიტეტით, მიმართავდა მხოლოდ არგუმენტებსა და ლოგიკას, და არასდროს გამოუყენებია თავისი უმაღლესი გავლენის ფაქტი, რათა დაეძლია სხვაგვარად მოაზროვნეთა წინააღმდეგობა, იგი ყოველთვის ასაბუთებდა, არწმუნებდა, და არ მოისვენებდა, სანამ სხვებს არ დაარწმუნებდა. როდესაც ცდილობდა რაშეში დაეარწმუნებინე, გამომიგზავნიდა ხოლმე რამდენიმე თანამდევლიერ ბარათს ახალ-ახალი არგუმენტებით. მახსოვს მისი დავა ერთ ცნობილ ამხანაგთან ფრიად მტკივნეულ პირად შინაპატიერულ საკითხზე. ჩამოაყალიბა რა თავისი არგუმენტები, ვლადიმერ ილიას ძემ თქვა: „დარწმუნებული ვარ, ყოველგვარ პარტიულ კრებას დაეუმტკიცებ, რომ თქვენ ცდებით, და რომ ყოველგვარი პარტიული კრება დამეთანხმება ამაში". მას სურთოდ არც წარმოედგინა სხვაგვარად მოაზროვნე გამარჯვება თუ არა —ორგანიზაციის ფარგლებში თავისი არგუმენტაციის გამარჯვების ფორმით.

მოზარდი თაობა მისი ცოცხალი მაგალითიდან უნდა სწავლობდეს. ვლადიმერ ილიას ძის სახით ჩვენ გვაქვს პროლეტარული კულტურის, იმ კულტურის წარმომადგენლის ნამდვილად განუმეორებელი ნიმუში, რომელიც ემყარება ეოფლის უოფლის ურადღებახა და ხერხოზულობას ყოველივე იმაში, რაც ეროვნულ საკითხს ეხება. ახეთი შთაბეჭდილება შემექმნა, როდესაც წავიკითხე ნაშრომი „ეროვნებათა საკითხისათვის ანუ „ავტონომიზაციის" შესახებ". განა ჩვენ არ გვეხება ლენინის სიტყვები: „კულტურის საკითხებში ანკარება და წრეგადახულობა ყველაზე მავნებელია. ბევრმა ჩვენმა ახალგაზრდა ლიტერატორმა და კომუნისტმა ეს კარგად უნდა დაიხსომოს". ახალგაზრდობა და, ალბათ, მოწიფულმაც...

3. პ. ანსებითად ყველაფერი სწორია. ოღონდ, მე შეონი, თქვენ იმ სიტყვებს არ ხმარობთ, რომლებიც უნდა გეხმარათ. მე კატეგორიული მოწინააღმდეგე ვარ იხმარო ისეთ სიტყვები „ხსაჯული", „განსჯის", „კიცხვის", როდესაც საქმე ეხება ისტორიულ ამბებს. ეს ტერმინოლოგია ზოგიერთი პიესის მოქმედ პირთა ლექსიკონიდან არის ნასესხები. ასეთივე ლექსიკონს შეეხვედრებოთ ზოგიერთ პუბლიცისტურ სტატიაში. მთავარი ხომ არც ფორმაა და არც სასეენო მოქმედების პირობითობა. მოდით, მთავარზე, არსებითზე ვილაპარაკოთ.

ლენინი არასოდეს, არავითარ ვითარებაში არ გადადიოდა პროკურორულ, ბრალმდებლურ ტონზე. მას არასდროს არ გამოჰქონდა განაჩენი როგორც ხსაჯული. და ჩვენც იგივე გვიანდერძა. ასე რომ, მოდით, ნუ ვიქეცებით ნურც ხსაჯულნი, ნურც პროკურორები და ნურც ადვოკატები, ვიყოთ ისტორიის ბეჯითი მოწყალენი. ლენინი თვითონ სწავლობდა წინამორბედთაგან, თვითონ იღებდა ისტორიის გაკვეთილებს და ასწავლიდა სხვებს დიალექტიკურად გამოუყენებინათ ისტორიული განვითარების გაკვეთილები და კანონზომიერებანი, მეცნიერული კომუნიზმის თეორია, შეესატყვისებინათ ისინი ეოცსალი, რთული, მრავალმხრივი, ნიადაგ ცვლებადი და ბობოქარი ცხოვრებისათვის. თავადაც სწავლობდა და სხვასაც ასწავლიდა შესწორებათა შეტანის თვით თეორიაში. ლენინი თავის დღეში არ ყოფილა არც დოგმატიოსი და არც ორთოდოქსი. როგორც კრუსკაია იგონებს, იგი ძალზე ემოციური კაცი იყო, მაგრამ შეეძლო ემოციების მთთოკვა.

ლენინს არასოდეს არ უსარგებლია არც ძალაუფლების ავტორიტეტით და არც ავტორიტეტის ძალაუფლებით. თუმცა, მოდით, მოვისმინოთ, რა თქვა ამის თაობაზე საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარმა გიორგი ჩიჩერინმა:

„იგი არასდროს არ მოქმედებდა შიშველი ავტორიტეტით, მიმართავდა მხოლოდ არგუმენტებსა და ლოგიკას, და არასდროს გამოუყენებია თავისი უმაღლესი გავლენის ფაქტი, რათა დაეძლია სხვაგვარად მოაზროვნეთა წინააღმდეგობა, იგი ყოველთვის ასაბუთებდა, არწმუნებდა, და არ მოისვენებდა, სანამ სხვებს არ დაარწმუნებდა. როდესაც ცდილობდა რაშეში დაეარწმუნებინე, გამომიგზავნიდა ხოლმე რამდენიმე თანამდევლიერ ბარათს ახალ-ახალი არგუმენტებით. მახსოვს მისი დავა ერთ ცნობილ ამხანაგთან ფრიად მტკივნეულ პირად შინაპატიერულ საკითხზე. ჩამოაყალიბა რა თავისი არგუმენტები, ვლადიმერ ილიას ძემ თქვა: „დარწმუნებული ვარ, ყოველგვარ პარტიულ კრებას დაეუმტკიცებ, რომ თქვენ ცდებით, და რომ ყოველგვარი პარტიული კრება დამეთანხმება ამაში". მას სურთოდ არც წარმოედგინა სხვაგვარად მოაზროვნე გამარჯვება თუ არა —ორგანიზაციის ფარგლებში თავისი არგუმენტაციის გამარჯვების ფორმით.

მოზარდი თაობა მისი ცოცხალი მაგალითიდან უნდა სწავლობდეს. ვლადიმერ ილიას ძის სახით ჩვენ გვაქვს პროლეტარული კულტურის, იმ კულტურის წარმომადგენლის ნამდვილად განუმეორებელი ნიმუში, რომელიც ემყარება ეოფლის სიზუსტეს, ადამიანის მთელი მოღვაწეობის რაციონალურობას — ერთი სიტყვით, კონკრეტულ ბუნებაზე და საზოგადოებრივ — რეგულირებული წარმოებისას — ბრმა სტიქიაზე".

ეს სიტყვები ნათქვამია 1924 წლის 3 თებერვალს. აქედან არ გამომდინარეობს, რომ სოციალიზმის პირობებში უკვე სრულიად ალარ არიან სტიქიური ძალები, როგორც ამას ზოგიერთი ავტორი წარმოსახავს. არიან და არცთუ ისეთივად გვახსენებენ კიდეც თავს. მათ უნდა ვსწავლობდეთ და ვკოულობდეთ მათი მართვის ეფექტიან საშუალებებს. მაშ მოდით, დავეწაფოთ ლენინის რევოლუციურ დიალექტიკას. მოდით, ვეზიაროთ შემოქმედებითად, არა დოგმატიკურად, არა მედავითნურად იმ გაკვეთილებს, რომლებიც ლენინმა მოგვცა თავის უკანასკნელ ნაშრომებში.

აი, ასე დავაყენებდი მე საკითხს. რაც შეეხება ლენინის მზერას, თქვენ, ალბათ, სწორა ბრძანდებით. მას გამუდმებით გრძნობ, როდესაც ლენინის შრომებს კითხულობ. ეს მეც მომსვლია. და არაერთგზის. ამ შეგრძნებას ვეუბნებ წაუხვალ. იმიტომ, რომ ლენინი, როდესაც მიმდინარე, მორიგ ამოცანებს წყვეტდა, ძალზე შორს იყურებოდა.

უნდა ითქვას, რომ დიდი ხნის განმავლობაში ჩვენს მეცნიერულ და პოპულარულ ლიტერატურაში ლენინის ნაშრომთა ამ კომპლექსს განიხილავდნენ მხოლოდ როგორც სოციალისტური მშენებლობის გეგმას. უფრო მეტიც, ამ გეგმაში ცალკე გამოყოფდნენ სამ მიმართულებას: ლენინის კონკრეტულ წინადადებებს, რომლებიც ეხებოდა ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციას, სოფლის მეურნეობის სოციალისტურ გარდაქმნას, კულტურული რევოლუციის განხორციელებას. ეს ეფიქრობ, ამის შედეგად უაღრესად ვიწროვდებოდა და კინიდებოდა ამ ეტაპამდეც უძიერიც ღრმა დოკუმენტების მნიშვნელობა. სოციალიზმის ლენინური კონცეფცია ჯოიცეს არა მარტო აღნიშნულ სამ მიმართულებას, არამედ ავრეთვე სოციალიური ურთიერთობის სფეროს, მმართველობის დემოკრატიულ ფორმებს, სამეფურეო ანგარიშს, მეცნიერებისა და კულტურის აღმავლობას. და ყველგან გამოსჭვივის მშრომელი ადამიანის ინტერესების პრიორიტეტი. აი, რატომ არის, რომ ახლანდელი გარდაქმნა მიზნად ისახავს თეორიულად და პრაქტიკულად სრულად ალადგინო. სოციალიზმის ლენინური კონცეფცია.

ლენინის უკანასკნელი ნაშრომები ხომ — ეს არის არა მარტო იმდროინდელ ობიექტურ რეალობათა მარქსისტული, დიალექტიკური ანალიზი, არამედ მომავლის გადედული თვალის შეეღება, სოციალიზმის კონცეფცია მრავალი ათწლეულისათვის. ლენინის პოლიტიკური ანდერძი — ეს არის სოციალიზმის ძირითადი პრინციპების, მოღიანად მისი მშენებლობის გზების გაგებისა და განვითარების მეთოდოლოგიური გასალები. ეს არის სოციალისტური მშენებლობის თანამედროვე პროცესების გაგების გასალები.

ლენინი აქ წარმოგვიდგება მოაზროვნედ, რომელსაც ძალუძს თავისი მზერით გაატანოს ათწლეულების სიღრმეში. მისი ოცნება და თანამეგობრი იმდენად ბრანდიოზული, იმდენად თვალუწვდენელი და თამამი იყო, რომ ისინი ხშირად არათუ ფანტასტიკოსებს, არამედ მის ახლო მეგობრებსაც, თანამოსაგრეებსაც ვერ დაეჯერებინათ. სხვათა შორის, ფანტასტიკოსებმა გამახსენა... ჰერბერტ უელსის წიგნი „რუსეთი წყვდიადში" თუ წაგიკითხავთ?...

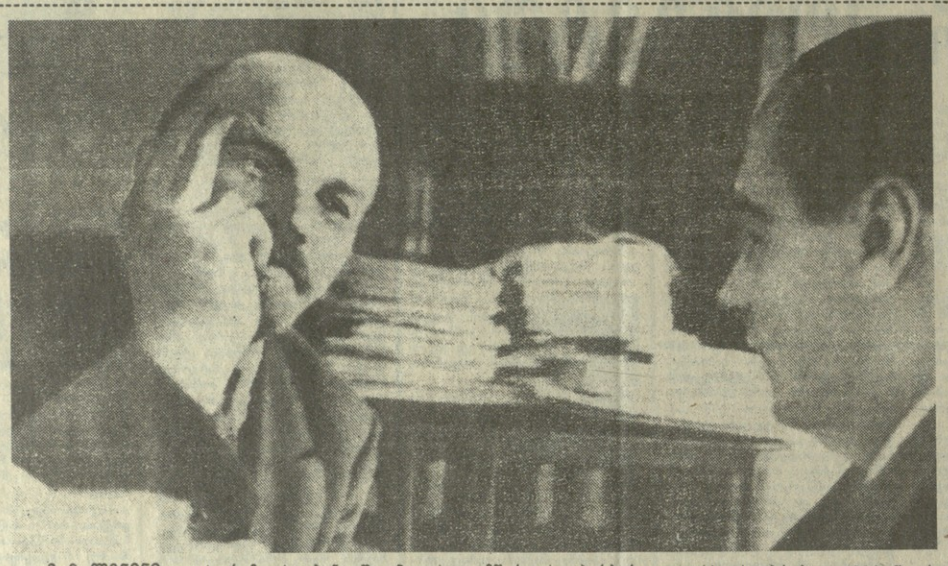

ვ. ი. ლენინი თავის კრემლის კაბინეტში ინგლისელ მწერალს ჰერბერტ უელსს ესაუბრება. 1920 წლის 6 ოქტომბერი.

„ცა" და „დედამიწა"

კრრ. არათუ წამიკითხავს, ამ საუბარზეც კი წამოვიღე. უელსის წიგნში არის თავი „ორმელის მეოცნებე". ეტყობა, მწერალმა ამ სათაურში ჩააქსოვა რუსეთის მომავლის თავისებური გაგება, თავის დამოკიდებულება ლენინის შთანაფიერისადმი. და, ალბათ, „ცოტაოდენი ინგლისური სკეფსისიც, ერთგვარი მსუბუქი იუმორით რომ არის შეზავებული.

3. პ. სავსებით შესაძლებელია. მაგრამ მე მაინტერესებს ერთი ასეთი საგულისხმო ფაქტი. უელსისა და ლენინის შეხვედრა 1920 წელს მოხდა. მომდევნო წელს გამოვიდა წიგნი „რუსეთი წყვდიადში". ვლადიმერ ილიას ძე კითხულობდა ლონდონის გამოცემას. და არა მარტო კითხულობდა, არამედ, როგორც ყოველთვის, ხაზებს უსვამდა, აღნიშნავდა, აკეთებდა ჩანაწერებს. აი, ერთი მთავარი. ახლაც ვიპოვი ამ ადგილს უელსის წიგნში... აი ისიც. უელსი წერს:

„მარქსისტულმა თეორიამ რუსი კომუნისტები „კლასობრივ-ეგზებული პროლეტარიატის დიქტატურის" იდეამდე მიიყვანა, მერე კი ჩაუნერგა მათ ფარმოდგენა, — როგორც ახლა ვხედავთ, ერთთან ბუნდოვანი — რომ რუსეთი იქნება ახალი ზეცა და ახალი დედამიწა. მართლაც ასე რომ მომხდარიყო, ეს იქნებოდა ეპიმარტი რეგოლუცია კაკაბრიობის ცხოვრებაში. მაგრამ თუ ამით ვიმსჯელებთ, რაც ჩვენ რუსეთში ვნახეთ, იქ კეკლავნდებურად ძველი ცა და ძველი მიწაა".

ახლა დახედეთ. ვლადიმერ ილიას ძეს წიგნის არშიაზე ხაში ჩამოსულამს ამ ამბაციასათვის. ხოლო სიტყვებისთვის „იქნება ახალი ზეცა და ახალი დედამიწა" ქვეშ ხაზი გაუსვამს და გვერდით კითხვის ნიშანი მიეწერია.

კრრ. კარგი იქნებოდა, ეს ჩანაწერები გაგვეშიფრა. თანაც, ურიგო არ იქნება ვუპასუხოთ კითხვას: ვინ უფრო მეტი მეოცნენე იყო: ინგლისელი ფანტასტიკოსი თუ ლენინი?

3. პ. მიეცრს, უელსზე გამოვთქვა აზრი: მისი წიგნები დიდი ხნის წინ, სიყმაწვილეში მაქვს წაკითხული. ლენინს კი გაცილებით უკეთ ვიცნობ: ყოველდღე ეფურცლავ და ვკითხულობ. სამსახურებრივი მოვალეობითაც და შინაგანი მოთხოვნილებიდან. ამიტომ გაკვადნიერდები და ვიტყვი: ლენინი დიდი მეოცნენე იყო. მაგრამ როგორც ოციანი წლების ერთი პუბლიცისტი წერდა, ლენინი არასოდეს არ ასულა თავისი ოცნების საკენელზე. იგი ყოველთვის მკვიდრად იდგა დედამიწაზე. იგი თავის ფანტაზიებშიც და ოცნებებშიც მუდამ რეალისტად რჩებოდა. ეს ლენინური დიალექტიკის კიდევ ერთი ნიშანია. რა არის მისი არსი? როდესაც შორეულ და თვალუწვდენელ „ზეცას" გასცქერდა, ვლადიმერ ილიას ძე ხედავდა არა მარტო მოკაჯილ ღრუბლებს, არამედ აგრეთვე ხეადგილ, გრანიტსა „დედამიწასაც, იცოდა იგი — მისი ყოველი ოფრო-ჩოფრო ადგილი თუ ღრმული. დიახ, ისეთი, როგორიც დაინახა დედამიწა ინგლისელმა ფანტასტიკოსმა. — „ზარამზარი ტყით დაფარული ვაკე", „უბრი გლეხებით დასახლებული", დედამიწა, რომელსაც „არ ჰყავდა ტექნიკურად წიგნიერი ადამიანები", და სადაც „თითქმის ჩაქრა ვაჭრობა და მრეწველობა". ამასთან დავინიშნოთ, რომ ხედავდა კიდევ ფერად მეტს, უფრო ღრმად და უფრო შორს, ვიდრე ფანტასტიკოსი ხანმოკლე ვიზიტის დროს, ეს, დამეთანხმებით, ეი არ ამტკიცებს, პირიქით, ასაკეცებს ლენინის მთანაფიერთა გონდიიზულობას. გამოდის, რომ ლენინი ხედავდა „ზეცასაც" და „დედამიწასაც", ხოლო ფანტასტიკოსმა ვერც ერთი დაინახა და ვერც მეორე. აი ახლა შეადარეთ...

კრრ. ფაქტია, რომ ეს „ბაქმი ის არის, რომ ლენინი როგორც ჭეშმარიტი მარქსისტი უარყოფს ყველა „უტოპიებს", ბოლოს და ბოლოს კი თავად შეტოა უტოპიაში..." ვითომ ასეა? შეიძლება შეადარონ ლენინისეული მომავლის ეკვრტა უტოპიტთა ოცნებებს?

3. პ. რატომაც არა? შევადაროთ, ეს საპირო, უბრალოდ აუცილებელიც არის. ამას ძალზე დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი საუბრისათვის. კეთილი. ავიღოთ უტოპისტები. თომას მორი, კამპანელა... ისინი შენატრიდნენ იდეალურ საზოგადოებას, სადაც სამართლიანობის, თავისუფლების, თანასწორობის, ძმობის სუფევა იქნებოდა. ლამაზი ოცნებაა? დიახ, ძალზე ლამაზია. მაგრამ ეს იყო მხოლოდ ზმანება, მხოლოდ ილუზია. რადგან უტოპისტები, ხატოვნად რომ ვთქვათ, რიგა ცას უყურებდნენ, ისე მიშტერებოდნენ მას, რომ ვეღარ ხედავდნენ და ვეღარ გრძნობდნენ ცოდველ დედამიწას. სწორედ ამიტომ არ იცოდნენ, როგორ განეხორციელებინათ ოცნება. მათ სურდათ ისე მიეღწიათ „ზეცისათვის", რომ ტალახიან „მიწაში" არ ამოგანგალულიყვნენ. როგორ აიხდინონ საწადელი? საკითხავი ეი ეს არის.

ანარქისტებიც ოცნებობდნენ. ნატრობდნენ სრულ, აბსოლუტურ თავისუფლებას, ყოველგვარი ძალადობის მოსპობას, სახელმწიფო ძალადობის მოსპობას — „ამიერიდან სამარადამოდ". მაგრამ რა საუბლებებია?... როგორც ისინი ეშმაკურად ამბობდნენ, — „პირდაპირი მოქმედების ტაქტიკით". ანუ სტიქიური ამბოხით, ტერორით, ბომბით, ხელყაბნარით. და თავიანთ მოწინააღმდეგეებთან ერთად საკუთარ ოცნებასაც აფეთქებდნენ.

მერე კიდევ, ყველა დროისა და ჯერის ვოლუნტარისტები... კანა მათ არ ეწადათ თვალი რაშით შესულიყვნენ კომეფნიშმი „ამიერიდან სამარადამოდ". თანაც როგორ ეწადათ, როგორ ნატრობდნენ. აბა ერთი გიისსენეთ ძალზე ლამაზი თეზისი იმის შესახებ, რომ ახლანდელი თაობა კომუნიზმში იცხოვრებს. ეს — ჩვენს თაობაზეა ლაპარაკი. ახლა კი, ამ თეზისს რომ გიიგონებენ ან წაიკითხავენ, უნდობლად ეღიმებათ ჩვენს შვილებს. მალე შვილიშვილიც ბოგვეესწრებიან და ვინ იცის, მათაც ასევე გაეღიმოთ. რატომ? იმიტომ, რომ ეს ძალზე ლამაზი, ძალზე მიმზიდველი, ძალზე მაცდუნებელი თეზისი ნაკონსანეი იყო მხოლოდ ოცნებით და არ იყო განმტკიცებული რეალური განგარიშებებით. იმიტომ, რომ „ცას" და „დედამიწას" უდიდესი დისტანცია ჰყოფს.

ეოლუნტარისტებს ვერ დაუკარგავ ენერგიას, აქტიურობას, ნებისყოფას. უფრო, — პირიქით. ზოგჯერ ისინი ზეენერგიულად მოქმედებდნენ. ოღონდ ეს ზეენერგია და ძალა იძულებს ხმარდებოდა. და ისინი უმთავრესად მოქმედებდნენ ბრძანებების, განკარგულებების, ძალდატანების, „ეანჭრის მოჭერის", დაცაცხანების მეშვეობით. მოქმედებდნენ არა ავტორიტეტის ძალაუფლებით, არამედ ძალაუფლების ავტორიტეტით. მათ ნაკლებად ინტერესდებდათ მასების აზრი, ინტერესები და მოთხოვნილებანი. ეოლუნტარისტისათვის სწორი იყო მხოლოდ ერთი აზრი — მისი საკუთარი აზრი. ყოველივე დანარჩენი კი მონაჩჩაცხად მიიჩნდა. მასებისათვის რჩება „ხრახნების" როლი, მხოლოდ მორჩილება ერთხელ სტენოგრაფისტს გაეხუმრა: „ეაერ უკვე მეორე ზამთარი იწყება, რატომ ფანტენებს ეწერთო".

ვითარება... რა შეიძლება თქვა, ბატონო, ბევრი ვერაფერი. იგივე მკაცრი ექმთი რეალიმი. იგივე თვალმოთრეველი და მკაცრი კონტროლი ახალი გენერალური მდგომარეობისა, რომელიც მისთვის ჩვეული, ყოველგვარ სანტიმენტებს მოკლებული ცივი ნებითა და რკინისებრი ლოგიკით ასრულებდა. პოლიტბიუროს განკარგულებას: აეკრძალოს მიმოწერა, აეკრძალოს ვისაც ნახავ, არც მეგობრებმა და არც შინაურებმა ვლადიმერ ილიას ძეს არაფერი არ უნდა აცნობონ პოლიტიკური ცხოვრებიდან. აი ფოტოეკეს ჩანაწერი: „...29 ივნისს. ტალინში ვარეკავ, პოლიტბიუროს დაუკითხავად მასალებს ვერ მოგცემთო. მკითხა, ხომ არ მოიკვამს ვლადიმერ ილიას ძისთვის რამე ზედმეტი, საიდან ციცხო მან მიიდინარე ამბები?"

კრრ. რა მასალებზეა ლაპარაკი? ალ. სანტიტესოა, როგორი იყო ლენინის რეაქცია მტკიცე ეიბზე?

3. პ. საქმე ეხებოდა „საქართველოს საკითხს". ეს კიდევ დავუბრუნდებით. და ყველაფერზე უფრო დაწვრილებით ვისაუბრებთ. ჯერჯერობით კი შემდეგს ვიტყვი. ფოტოეკეს ლენინს აცნობა ტალინის ნათქვამი. ვლადიმერ ილიას ძემ თქვა, მე მაინც ყოველნაირად ვეცდები, მასალები მივიღოო.

მოვიყვანოთ ამასთან დაკავშირებით ფოტოეკეს კიდევ ერთი ჩანაწერი:

„საქართველოს კომისიის საკითხს რომ დაუბრუნდა, ვლადიმერ ილიას ძემ სიცილით თქვა: „ეს ხომ გაზეთები არ არის, მასასადამე, შემიძლია ახლაც ეიკითხოო". ვლადიმერ ილიას ძე კარგ გუნებაზე იყო".

მარიამ ილიას ასული ულიანოვა იგონებდა:

„როდესაც ვლადიმერ ილიას ძე უკვე ავად იყო და ეკმიები ყოველნაირად უზღუდავდნენ მუშაობას, ხოლო ჩვენ ვცდილობდით დაგვერწმუნებინა, რომ ნაკლები ეწუშავა, ერთხელ როგორღაც მითხრა: „მე სხვა ალარაფერი დამრჩენია". „სხვა ალარაფერი დამრჩენიაო", და ეს აშკარა სიმართლე იყო. იგი მთელი არსებითი რევოლუციაში, რევოლუციური მუშაობის წიაღში იყო და უამისოდ თავს ისე გრძნობდა, როგორც ნაპირზე დარჩენილი თევზი. უფრო მოგვიანებით, როდესაც ილიჩი ლოგინდან ვეღარ დგებოდა, მისი დათრგუნული სულიერი მდგომარეობის შემხედვარე ეკმიებმა გადაწყვიტეს მკაცრი მოთხოვნებიდან მცირე გამონაკლისი იქეთებინათ, და ნება დართეს ენახა ამხანაგები, ოღონდ იმ პირობით, რომ მათთან პოლიტიკაზე არ ილაპარაკებდა. ვლადიმერ ილიას ძემ ცივი უარი თქვა. „ახრებული ხალხია, — გვითხრა, როდესაც ეკმიები წავიდნენ, — მათ ჩვენნაირ, რომ დიდი ხნის უნახავ პოლიტიკურ მოღვაწეებს, ერთმანეთს რომ შეხვდებიან, შეუძლიათ ილაპარაკონ რაიმე სხვაზე, გარდა პოლიტიკისა". და უფრო გვიან, როდესაც თავისი ჩანაწერების, თავისი უკანასკნელი სტატიების კარნახი მთანდომა და ეკმიებმა სცადეს არ დაენებებინათ ეს, ვლადიმერ ილიას ძემ განაცხადა, თუ ამაზე უარს მეტყვით, მაშინ საერთოდ ალარ ვიმუკურნალებო".

და სულ მოკლე ამონაწერი კრუპსკაიას მოგონებებიდან: „ილიჩს ხშირად უთქვამს ჩემთვის: „ბოლოს და ბოლოს ისინი (და მე თვითონაც), ფიქრს ხომ ვერ ამიკრძალავენო".

დიახ, ლენინი ისევ ისეთივე იყო — მტკიცენებისყოფიანი, სახემიცანარი, ადამიანთა თითოეულებებთან, საკრიოებებთან, განწყობილებასთან ახლოს მყოფი. ახლა მისთვის შეიძლებოდა „კრემლის განდე

" გვეწოდებინა. მაგრამ მას ყოველი ახალი ადამიანის მისკენ ახარებდა და მაშინვე უწყვდება საუბარს.

არასდროს და არავის არ უჩიოდა. ხანდახან დანაბეჭინი თუ იტყოდა ხოლმე, „რომ ვერ შეძლო მოესწრო ყველაფერზე, რაც ჩაფიქრა.

1923 წლის 1 თებერვალს ფოტოეკემ მორიგი მდივნების დღიურში ჩაწერა:

„ვლადიმერ ილიას ძემ თქვა: „მე, რომ თავისუფლება მქონოდა (ჯერ წამოსაცდა, მერე კი სიცილით გაიმეორა: „თავისუფლება რომ მქონოდა"), მაშინ ყოველივე ამას მე თვითონ სულ ილაად მოვკუნდიდი".

და კიდევ ნადაედა კონსტანტინეს ასულთან და მარიამ ილიას ასულთან საუბრისას სეკდანრავეი ხუთრობით გამოტყდა: „1917 წელს სეტერორეკოთან ქიზნი დავიკვეს თეთრგვარდიელი პროპორშჩიკების გამოისობით; 1918 წელს — კაპლანის ტყვიის წყალობით. მას შემდეგ კი ასეთი შეთხვევა არ მქონია...".

ეს საუბარი 1923 წლის მარტის დამდეგს მოხდა. უკანასკნელი ნაშრომის — „უმჯობესია ცოტა და კარგი" — კარნახიდან რამდენიმე დღის შემდეგ ლენინს ჰკონდა ახალი ჩანაფიერები, ახალი ოცნებები. ჰკონდა, მაგრამ ალარ დასცალდა...

მეშჩანგს არც კი დასიზმრებიათ

3. პ. ახლა თქვენთვის ნათელია: სად და როგორ, რა პირობებში უკარნახებდა ვლადიმერ ილიას ძე თავის უკანასკნელ ნაშრომებს, სათაკენ იყო მიპყრობილი მისი მზერა, რა „ზეცასა" და რა „დედამიწას" ხედავდა, რაზე ოცნებობდა? ნათელია? კეთილი და პატიოსანი. ამას ხომ ალაზე დიდი მნიშვნელობა აქვს პოლიტიკური ანდერძის, მისი შემადგენელი ნაწილების კონკრეტული ანალიზისთვის.

კრრ. ამ ნაწილების თემები, ერთი შეხედვით, განსხვავდება. მაგრამ, ალბათ, არის რაღაც ერთიანობა, რომელიც აკავშირებს ამ, ასეთ ნაირგვარ თემებს, არის რაღაც გამპოლი იდეა? ლენინი ხომ ამ ნაშრომებს ერთი მეორის მიყოლებით, მცირეოდენი ხანგამოშვებით უკარნახებდა.

3. პ. საკმეც ის გაბლავთ, რომ არის. ესაა რევოლუციონერის პოზიცია, მოაზროვნე დიალექტიკოსის პოზიცია. უწინარეს ყოვლისა, — ეს არის ზრუნვა' სოციალისტურ ეთიოერთობათა ყოველმხრივი განვითარების, მათი ეკონომისტიკური მიზანმიმართულობის, მათი დემოკრატიზმის გაღრმავებისათვის. და აქაც ვგრძნობთ ლენინის იმავე მზერას, შეეხედულს ცხოვრების სხვადასხვა მხარეზე, რომლებიც ამასთანავე ცხოვრების დიალექტიკით მჭიდროდ უკავშირდება ერთმანეთს და ერთ გორგლად არის გადაჭერილი. ამიტომ ნე მოვყვებით დაწერილებით ყველა ნაშრომის შინაარსის გაშეტებას, ყველა იმ პრობლემის ჩამოთვლას, რომლებიც ამ ნაშრომებშია აღძრული. ჩვენ მხოლოდ თვალი გავადევნოთ იმას, თუ სათაკენ იყო მიპყრობილი ლენინის მზერა. თვალი გავადევნოთ ლენინის პოზიციას ძირითად საკითხებზე. ამასთან, არა მჭვრეტელის, არა უტოპისტის, არა რეფორმისტის, არამედ სწორედ რომ მებრძოლის პოზ

ლენინის ანდერძი

(დასასრული)

3. ჯ. სწორი ბრძანებაა. აი, ეს არის თავი და თავი. მაგრამ რამ მიიყვანა ლენინი ამ აზრამდე? რატომ არის იგი დარწმუნებული მასში? აი, წაიკითხეთ:

„და არავის აზრადაც არ მოსდის შეეკითხოს თავის თავს: განა არ შეეძლო იმ ხალხს, რომელიც შეჰხდა რევოლუციურ სტეფაციას, ისეთ სტეფაციას, რომელიც შეიქმნა პირველი იმპერიალისტური ომის დროს, არ შეეძლო მას, თავისი გამოუვალი მდგომარეობის გ

ᲛᲣᲓᲐᲰ ᲡᲐᲡᲣᲠᲕᲘᲚᲘ ᲡᲢᲣᲛᲐᲠᲘ

ᲓᲘᲓᲘ ᲠᲣᲡᲘ ᲬᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲛᲐᲫᲘᲡ ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲛᲝᲗᲮᲠᲘᲡᲐ "ᲛᲐᲯᲐᲠ ᲩᲣᲥᲠᲘ" 96 ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ, 1892 ᲬᲚᲘᲡ ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲠᲘᲡ ᲗᲕᲔᲚᲘᲡᲨᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗ "ᲙᲐᲙᲐᲖᲘᲡᲨᲘ". ᲡᲬᲠᲐᲤᲘᲐᲠᲘ ᲨᲔᲣᲤᲐᲡ ᲛᲐᲫᲘᲡ ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ, ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲪᲐᲠᲔᲗᲘ ᲬᲔᲠᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲝᲗ.

ᲛᲐᲫᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲒᲝᲠᲙᲘ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲬᲠᲐᲤᲘᲐᲠᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲑᲣᲜᲔᲑᲐᲨᲘ, ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲠᲝᲛᲐᲜᲢᲘᲙᲣᲚᲘ ᲡᲘᲠᲑᲘᲚᲘᲗ, ᲡᲬᲠᲐᲤᲘᲐᲠᲘ ᲐᲛ ᲠᲘᲗᲐ ᲛᲐᲚᲐᲗ ᲛᲘᲗᲘᲡᲐ ᲓᲘᲓᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲘᲡ.

ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲝᲒᲒᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲗ ᲬᲔᲠᲓᲐ: „ᲛᲔ ᲛᲮᲣᲠᲕᲐᲚᲘᲗ ᲛᲘᲣᲒᲐᲠᲘ ᲘᲡ ᲛᲨᲕᲔᲜᲘᲔᲠᲘ ᲙᲘᲗᲮᲕᲐ. ᲨᲔᲚᲐᲛᲐᲖᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲫᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲒᲠᲐᲜᲓᲘᲝᲖᲣᲚᲘ ᲨᲔᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐ ᲮᲘᲠᲝᲑᲘᲗ, ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲚᲐᲛᲐᲖᲘᲡ, ᲛᲐᲛᲐᲛ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ".

Ⅱ. ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲓᲐᲑᲐᲓᲔᲑᲘᲡ 60 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲔᲬᲘᲜᲐ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ. ᲔᲡ ᲘᲧᲝ 1928 ᲬᲚᲘᲡ 28 ᲘᲕᲚᲘᲡᲘ.

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘ ᲗᲐᲛᲐᲒᲣᲚᲔᲑᲝᲓᲐ ᲓᲔᲓᲘᲡᲬᲚᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲜᲐᲪᲜᲐᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲬᲘᲤᲝᲡ.

„ᲛᲔ ᲠᲩᲔᲚᲘ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲘ ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ, ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲒᲘᲛᲜᲐᲖᲘᲐ ᲓᲐ 25 ᲗᲕᲘᲡ ᲘᲧᲝ ᲘᲕᲚᲘᲡᲨᲘ, ᲓᲐᲛᲬᲔ ᲩᲔᲛᲘᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲘᲧᲕᲜᲔᲜ ᲐᲜᲢᲝᲜ ᲩᲔᲮᲝᲕᲘ ᲓᲐ ᲛᲗᲐᲒᲐᲠᲘ ᲘᲧᲐᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲚᲘ. ᲐᲛ ᲮᲜᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲙᲐᲥᲐᲠᲗᲘᲐ ᲫᲚᲘᲔᲠ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲛᲣᲖᲔᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲛᲨᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲘ ᲘᲧᲝᲜ ᲙᲐᲠᲚᲘ ᲛᲔᲠᲘᲜᲘ. ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲘ ᲘᲧᲝ ᲛᲐᲛᲐ ᲛᲘᲡᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲣᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲣᲠᲘᲡᲐ.

ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲡᲐᲐᲡᲣᲮᲝ ᲬᲘᲗᲮᲕᲘᲗ Ვ. ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ ᲛᲐᲫᲔᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲑᲔᲚᲔᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲠᲘᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲮᲘᲠᲕᲐᲚᲘ ᲨᲔᲣᲒᲔᲓᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

24 ᲘᲕᲚᲘᲡᲘ ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲨᲕᲔᲚᲗᲐᲜ, ᲔᲜᲘᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲐᲫᲔᲚᲘᲡ ᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲓᲔᲚᲔᲒᲐᲪᲘᲘᲡ ᲬᲔᲠᲒᲔᲗᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲑᲔᲚᲔᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲒᲣᲚᲗᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲮᲘᲠᲕᲐᲚᲘ ᲨᲔᲣᲒᲔᲓᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲡᲐᲐᲡᲣᲮᲝ ᲬᲘᲗᲮᲕᲘᲗ Ვ. ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ ᲛᲐᲫᲔᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘᲡ ᲑᲔᲚᲔᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲐᲓᲒᲔᲜᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲒᲣᲚᲗᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲮᲘᲠᲕᲐᲚᲘ ᲨᲔᲣᲒᲔᲓᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲡᲐᲐᲡᲣᲮᲝ ᲬᲘᲗᲮᲕᲘᲗ Ვ. ᲒᲝᲠᲙᲘᲡ ᲛᲐᲫᲔᲚᲘᲡ ᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲓᲔᲚᲔᲒᲐᲪᲘᲘᲡ ᲬᲔᲠᲒᲔᲗᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲑᲔᲚᲔᲚᲗᲐ ᲨᲠᲘᲛᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲛᲣᲨᲐᲝ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲓᲐᲙᲘᲠᲕᲔᲑᲘᲗ ᲐᲠᲐᲑᲣᲚᲘ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲪᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲫᲙᲠᲔᲚᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ. ᲜᲐᲚᲬᲣᲚᲘᲡ, ᲠᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲠᲝᲜᲘᲡ ᲡᲘᲤᲔᲥᲢᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲛᲣᲨᲐᲝ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲓᲐᲛᲬᲧᲝᲗᲔᲚᲘ ᲐᲠᲐᲑᲣᲚᲘ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲪᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲫᲙᲠᲔᲚᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ. ᲜᲐᲚᲬᲣᲚᲘᲡ, ᲠᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲠᲝᲜᲘᲡ ᲡᲘᲤᲔᲥᲢᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲛᲣᲨᲐᲝ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲓᲐᲙᲘᲠᲕᲔᲑᲘᲗ ᲐᲠᲐᲑᲣᲚᲘ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲪᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲫᲙᲠᲔᲚᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ. ᲜᲐᲚᲬᲣᲚᲘᲡ, ᲠᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲠᲝᲜᲘᲡ ᲡᲘᲤᲔᲥᲢᲘᲗ ᲐᲦᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲔᲑᲘᲗ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲛᲣᲨᲐᲝ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲐᲛᲐᲜᲘ. ᲘᲡᲠᲐᲔᲚᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲔᲑᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲛᲘ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲝᲚᲝᲪᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲐᲠᲐᲑᲣᲚᲘ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲐᲛᲐᲜᲘ. ᲘᲡᲠᲐᲔᲚᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲔᲑᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲛᲘ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲝᲚᲝᲪᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲐᲠᲐᲑᲣᲚᲘ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲛᲐᲯᲐᲠᲘ ᲩᲣᲥᲠᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲛᲝᲗᲮᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲣᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲣᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲚᲐᲛᲐᲖᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲐᲛᲣᲨᲐᲝ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐᲡ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲐᲛᲐᲜᲘ. ᲘᲡᲠᲐᲔᲚᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲔᲑᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲐᲛᲘ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲝᲚᲝᲪᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲐᲠᲐᲑᲣᲚᲘ ᲢᲔᲠᲘᲢᲝᲠᲘᲔᲑᲘᲓᲐᲜ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ. 3 ᲐᲠᲐᲑᲘ ᲛᲘᲣᲒᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲣᲚᲘ ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲢᲣᲠᲥᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ 3 — ᲡᲝᲤᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘ, ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲝᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲔᲠᲘᲗ ᲜᲐᲮᲠᲘᲗᲐᲜ.

ᲙᲐᲡᲞᲐᲠᲝᲕᲘ, ᲙᲐᲠᲐᲪᲝᲕᲘ ᲓᲐ „ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲗᲐᲡᲘ"

ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲝᲑᲐᲖᲔ ᲣᲙᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲛᲐᲢᲩᲘᲡ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲣᲙᲕᲔ ᲡᲐᲛᲐᲛ ᲮᲐᲜ ᲒᲐᲒᲝᲓᲐ. ᲒᲐᲠᲘ ᲙᲐᲡᲙᲐᲠᲝᲕᲐᲨᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲡᲐᲪ ᲨᲔᲣᲫᲚᲘᲐ 1990 ᲬᲚᲐᲛᲓᲔ ᲛᲨᲕᲘᲓᲐᲓ ᲧᲝᲤᲚᲘ, ᲒᲐᲜᲘᲪᲮᲐᲚᲐ, ᲠᲝᲛ ᲫᲐᲚᲘᲐᲜ ᲓᲐᲘᲪᲕᲐᲚᲐ ᲓᲐ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲣᲜᲔᲑ ᲓᲐᲘᲡᲯᲔᲡ. ᲔᲡ „ᲡᲐᲘᲝᲠᲘ ᲓᲐᲡᲯᲔᲡᲔᲑᲐ" ᲐᲠ ᲒᲐᲮᲚᲐᲕᲗ: ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲠᲘᲛᲞᲘᲝᲜᲘᲡᲐ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲒᲜᲝᲡᲢᲘᲙᲐ. „ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲗᲐᲡᲘ" ᲒᲐᲛᲐᲛᲐᲨᲔᲑᲓᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲛᲔ 6 ᲡᲣᲞᲐᲠᲤᲘᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲘ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲡᲝᲪᲘᲐᲪᲘᲐ ᲐᲬᲧᲝᲑᲡ. ᲐᲛ ᲐᲡᲝᲪᲘᲐᲪᲘᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ ᲙᲐᲡᲞᲐᲠᲝᲕᲘ ᲗᲘᲗᲘᲡᲐᲛᲐᲜᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝ. ᲓᲦᲔᲡ ᲙᲐᲠᲐᲪᲝᲕᲘ ᲙᲐᲠᲒᲐᲓ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝ. ᲛᲐᲗᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲘ ᲘᲧᲝᲜ ᲙᲐᲠᲚᲘ ᲛᲔᲠᲘᲜᲘ. ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲘ ᲘᲧᲝ ᲛᲐᲛᲐ ᲛᲘᲡᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲔᲣᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲣᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲠᲩᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲪᲮᲐᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ